

Logopedie & voeding bij Parkinson

Majoke van der Werff
ParkinsonNet Logopedist

Parkinson café 19 december 2017

SilverRade

Behandelen & Adviseren

Wat kan de logopedist betekenen?

- Adviseren
- Voorlichten
- Multidisciplinair samenwerken
- Behandelen:
  - *Communicatie*
  - *Eten en drinken*
  - *Speekselbeheersing*

Logopedische behandeling

- Richtlijn 'Logopedie bij de ziekte van Parkinson'
- Vragenlijsten en anamnese
- Onderzoek
- Therapie en/of adviezen
- Hulpmiddelen inzetten:
  - spraakcomputer
  - aangepast servies (in overleg met ergotherapeut)
- Betrekken mantelzorger/familie

Hoe slikken we?

- Voedsel of vloeistof in de mond: kauwen, proeven
- Beginnen met slikken:
  - willekeurig (je kunt het ook niet doen)
  - kan alleen na stoppen met kauwen
- Adem stopt, slikken gaat door maar nu is het een reflex
- Voedsel de slokdarm in

Filmpje!

- https://www.youtube.com/watch?v=NQT7oDH_kKU&app=desktop

Problemen met slikken

- Kauw- en slikproblemen:
  - trager eten
  - vaker verslikken
  - voedsel blijft in de keel steken
- Moeite met pillen slikken
- Verlies reuk en smaak

Maar...

- Slikstoornissen zijn geen **vroeg** symptoom van Ziekte van Parkinson
- Vaker bij parkinsonisme (MSA, PSP)

Oorzaak?

- Mond- en keelspieren bewegen **langzamer** en bewegingen zijn **kleiner** en **stijver**, waardoor:
  - trager kauwen
  - trager slikken, waardoor kans op:
    - verslikken
    - resten in de keel
  - soms ook moeilijk stoppen met kauwen en starten met slikken
- **Niet:** spierzwakte of probleem met slikreflex (behalve bij parkinsonismen)

Is het gevaarlijk?

- De combinatie van:
  - verslikken (voedsel, speeksel)
  - vatbaar zijn voor bacteriën
  - en slecht ophoesten

kàn leiden tot longontsteking

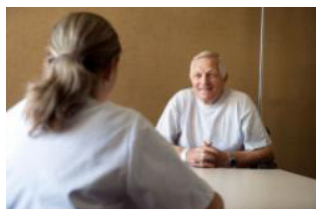
- Parkinson: stijfheid van de ademhalingspieten vermindert de hoestkracht

Slikproblemen

- Wat doen we er aan?

Uitleggen

Aanpassen

Trainen

Aanpassen

- Tempo:
  - soms te snel, meestal te langzaam
- Dubbeltaken:
  - eten en drinken doe je samen, maar slikken en praten gaat niet tegelijk!
- Hoofdhouding
  - hoofd achterover = verslikken

Aanpassen

- Net als bij het spreken (harder praten = verstaanbaar spreken):
harder slikken = beter slikken
- Aangepast bestek, beker
- Andere consistentie (bv. gemalen)
- Medicijnen: malen, drank vorm, met appelmoes
(**niet** met vla!)

Handy cup

Speekselverlies (kwijlen)

- **Niet:** teveél speeksel!
- U produceert ½ tot 1 liter per dag
- En u slikt (gemiddeld) elke 2 minuten
- **Speeksel is bedoeld om door te slikken!**

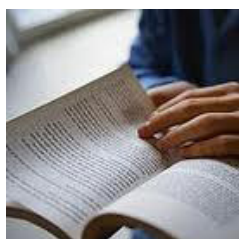
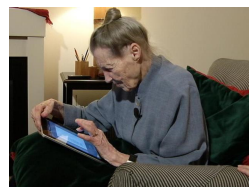
Oorzaken?

- Vergeten te slikken
- Open mond bij maskergelaat
- Houding

Want wanneer treedt het vooral op?

- Als je geconcentreerd en langdurig ergens mee bezig bent en zonder dat iemand op je zit te letten ...

Behandeling bij speekselverlies?

- Altijd: vaker slikken!
- Mogelijkheden:
  1. Logopedie → compensatiestrategieën
  2. Speekselreductie

Logopedie

- **Compensatie: uitzoeken wanneer en hoe**
- Tijdens spreken?
  1. speeksel hoopt op
  2. stop met praten
  3. (speeksel verzamelen en) slikken
  4. doorpraten enz.
- Bij schoenen vastmaken?
  1. mond dicht en slikken
  2. een schoen vastmaken
  3. mond dicht en slikken
  4. dan andere schoen vastmaken
- Enzovoort

Speekselreductie

- Speekselreductie als logopedie niet (meer) helpt

Belangrijk!

- Wacht niet te lang met klachten
- Adviezen en training vroeg starten geeft beter (langer) resultaat
- Omgeving nodig therapie of aanpassingen

Nog vragen?

Logopedisten.driebergen@silverrade.nl

0343-555 706

